

SADR@AJ

Predgovor	1
I. OP[ITI POJMOVI	3
1. UVODNA RAZMATRANJA	3
1.1. Mašina – definicija i klasifikacija.....	3
1.2. Transportna sredstva. Podela i – malo istorije	4
1.3. Zašto se proučavaju "Elementi transportnih sredstava i uređaja"?	8
2. STANDARDIZACIJA	10
3. TOLERANCIJE	11
3.1. Tolerancije dužinskih mera.....	12
3.2. Obeležavanje tolerancija.....	14
3.3. Naleganja	16
3.4. Sistemi naleganja. Primena različitih naleganja	19
3.5. Tolerancije hrapavosti površina delova	21
4. TRO[ENJE ELEMENATA	23
4.1. Osnovni pojmovi	23
4.2. Rezerve trošenja i tolerancija izrade	24
4.3. Trošenje i tolerancije sklopa	26
5. OSNOVE PRORA^UNA ELEMENATA	28
5.1. Spoljna opterećenja transportnih sredstava i elemenata.....	29
5.2. Trenje elemenata.....	33
5.2.1. Uopšte o trenju.....	33
5.2.2. Trenje klizanja. Osnovni zakoni	34
5.2.3. Klizanje po strmoj ravni.....	35
5.2.4. Trenje kotrljanja.....	38
5.2.5. Rad i energija kotrljanja.....	39
5.2.6. Vučna sila kod vozila.....	40
5.2.7. Otpor vazduha i težnosti	41

5.3. Materijali elemenata	42
5.3.1. Metali (legure)	42
5.3.2. Nemetali.....	45
5.4. Naponi i deformacije	46
5.4.1. Naprezanje, napon	46
5.4.2. Vrste naprezanja	48
5.5. Mehani~ke karakteristike materijala	56
5.6. Dopus{teni naponi, stepen sigurnosti, dinami~ka izdr`ljivost.....	59
5.7. Osnovni kriterijumi radne sposobnosti elemenata	61
5.7.1. ^vrsto}a.....	62
5.7.2. Krutost (elasti~nost)	62
5.7.3. Dinami~ka stabilnost.....	63
5.7.4. Zagrevanje	64
II. MEHANIZMI.....	67
1. OSNOVNI POJMOVI	67
1.1. Mehani~ki prenosnici.....	69
1.2. Dinami~ki i kinemati~ki parametri prenosnika.....	70
2. FRIKSIONI PRENOSNICI.....	75
2.1. Varijatori.....	79
3. KAI[NI PRENOSNICI.....	80
3.1. Osnovne karakteristike	80
3.2. Osnovni kinemati~ki i geometrijski parametri.....	82
3.3. Oblici i materijali kai{a i kai{nika	84
3.4. Ure aji za zatezanje kai{eva	87
3.5. Analiza sila kai{nog prenosnika	88
3.6. Naponi u kai{u	90
3.7. Nosivost kai{a.....	91
3.8. Radni vek kai{a.....	92
3.9. Poly-V kai{ni prenosnici.....	93
3.10. Zup~ani kai{ni prenosnici	93
4. ZUP^ANI PRENOSNICI.....	95
4.1. Op{te karakteristike i podela zup~anih prenosnika.....	95
4.2. Cilindri~ni zup~ani parovi	97
4.2.1. Osnovne geometrijske i kinemati~ke veli~ine.....	97
4.2.2. Oblici profila zubaca. Evolventno ozubljenje	99
4.2.3. Standardni profil	100
4.2.4. Osnovno pravilo sprezanja.....	101
4.2.5. Dodirnica profila zubaca.....	103
4.2.6. Podsecanje zubaca. Pomeranje profila. Grani~ni broj zubaca zup~anika.....	104
4.2.7. Cilindri~ni zup~anici sa kosim zupcima	107
4.3. Koni~ni zup~ani parovi.....	110
4.4. Spolja{nja optere}enja zubaca zup~anika	113
4.4.1. Optere}enja cilindri~nih zup~anika sa pravim zupcima.....	113

4.4.2. Optere}enja cilindri-nih zup-anika sa kosim zupcima	114
4.4.3. Optere}enja koni-nih zup-anika	116
4.5. Unutra{nja dinami-ka optere}enja zubaca zup-anika.....	117
4.6. Raspodela optere}enja. Merodavno optere}enje.....	118
4.6.1. Raspodela optere}enja u ~eonoj ravni.....	118
4.6.2. Raspodela optere}enja po du`ini zupca	118
4.7. Izbor osnovnih veli-ina cilindri-nih zup-anika	119
4.8. Prora-un zup-anika na osnovu naprezanja u podno`ju zubaca.....	121
4.9. Prora-un zup-anika na osnovu ~vrsto}e bokova zubaca.....	123
4.10. Konstrukcioni oblici zup-anika.	
Na-ini izrade i tolerancije zup-anika i zubaca.....	127
4.11. Pu`ni prenosnici.....	130
4.11.1 Op{te karakteristike	130
4.11.2 Kinematika i geometrija cilindri-nih pu`nih parova.....	132
4.11.3 Optere}enja pu`nih parova	135
4.11.4 ^vrsto}a pu`nih parova.....	136
4.11.5. Zagrevanje pu`nih prenosnika	137
4.11.6 Materijali pu`nog para	139
4.12. Slo`eni zup-ani prenosnici	139
4.12.1. Planetarni prenosnici.....	139
4.12.2. Talasni zup-ani prenosnici.....	143
4.12.3. Reduktori	148
4.12.4. Menja-i	152
5. LAN^ANI PRENOSNICI	156
5.1. Osnovne karakteristike	156
5.2. Lanci i lan-anici.....	157
5.3. Osnovni parametri lan-anih prenosnika.....	159
5.4. ^vrsto}a i vek trajanja lan-anih parova	161
5.5. Podmazivanje lan-anih prenosnika.....	163
III. ELEMENTI ZA OBRTNA KRETANJA.....	165
1. NAMENA I KLASIFIKACIJA.....	165
2. OSOVINE I VRATILA	166
2.1. Op{te karakteristike	166
2.2. Konstrukcioni oblici i klasifikacija osovina i vratila	167
2.3. Materijali i izrada osovina i vratila	171
2.4. Prora-un osovina	171
2.5. Idealan oblik osovine.....	173
2.6. Prora-un vratila.....	174
2.6.1. ^vrsto}a vratila	174
2.6.2. Laka vratila	181
2.6.3. Kriti-na ugaona brzina vratila.....	182
2.6.4. Torzione oscilacije vratila.....	185
2.7. Rukavci osovina i vratila	186
2.7.1. Funkcija i klasifikacija.....	186

2.7.2. Prora~un rukavaca.....	188
2.8. Spojevi obrtnih elemenata sa vratilima i osovinama.....	189
3. SPOJNICE.....	194
3.1. Osnovni pojmovi	194
3.2. Klasifikacija spojnice.....	196
3.3. Krute spojnice.....	196
3.3.1. ^auraste spojnice	196
3.3.2. Spojnica sa obodima	197
3.4. Elasti-ne spojnice	198
3.4.1. Spojnice sa elasti-nim torusom ("Periflex" spojnice).....	198
3.4.2. Elasti-na spojnica sa trakama (bibby spojnica).....	199
3.5. Zup~ane spojnice	200
3.6. Zglobne spojnice.....	201
3.7. Frikcione spojnice.....	204
3.7.1. Diskosna frikciona spojnica	205
3.7.2. Frikciona koni-na spojnica	208
3.8. Hidrodinami~ke spojnice	209
4. LE@AJI I LE@I{TA	212
4.1. LE@AJI.....	212
4.1.1. Konstrukcija le`aja	213
4.1.2. Vrste le`aja	214
4.1.3. Ozna~avanje le`aja	218
4.1.4. Materijali i tolerancije le`aja.....	219
4.1.5. Razaranje le`aja i uzroci otkaza le`aja.....	220
4.1.6. Nosivost i radni vek le`aja. Izbor le`aja	221
4.1.7. Ugradnja le`aja	225
4.1.8. Trenje, podmazivanje i zaptivanje le`aja	227
4.2. Le`i{ta.....	230
4.2.1. Osnovne karakteristike.....	230
4.2.2. Osnove hidrodinami~ke teorije trenja i podmazivanja le`i{ta.....	231
4.2.3. Prora~un le`i{ta.....	236
4.2.4. Prora~un zagrevanja le`i{ta.....	239
4.2.5. Konstrukcija, materijali i podmazivanje le`i{ta	240
5. OPRUGE.....	242
5.1. Osnovna obele`ja opruga.....	243
5.2. Opruge izlo`ene savijanju.....	244
5.3. Opruge izlo`ene uvijanju	246
5.4. Opruge izlo`ene slo`enim naprezanjima	249
5.5. Materijali opruga	249
P R I L O G	251
Literatura.....	277
Spisak pojmova	281
Bele{ka o autoru	285